

40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelet

a közúti közlekedési ágazatban használt önjáró emelő- és rakodógépek kezelőinek képzéséről és vizsgáztatásáról

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. §-a (3) bekezdésének *l)* pontjában, a szakképzésről szóló 1993. évi LXXVI. törvény 5. § (1) bekezdés *a)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, a közlekedési, hírközlési és energiaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 133/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. §-a (1) bekezdésének *a)* pontjában megállapított feladatkörömben eljárva - a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter feladat- és hatásköréről szóló 134/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. §-ának *b)* és *c)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró iparügyekért és kereskedelemért felelős miniszterrel és a szociális és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 170/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § *g)* pontjában meghatározott feladatkörében eljáró szociális és munkaügyi miniszterrel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. § (1) E rendelet hatálya kiterjed

*a)*¹ a közúti áruszállításhoz kapcsolódó árumozgatásra alkalmas gépre, továbbá a járműre szerelt, önjáró vagy vontatott, valamint a közutak építéséhez, fenntartásához használt emelő-, rakodó- és útépítő gépre (a továbbiakban együtt: emelő- és rakodógép),

b) a gépet működtető, irányító személyre (a továbbiakban: gépkezelő),

c) a gépkezelő jelöltek (a továbbiakban: gépkezelők) képzésére vizsgáztatására,

d) a gép kezeléséhez szükséges gépkezelői jogosítvány kiadására.

(2)² A rendelet hatálya nem terjed ki a hivatásos katasztrófavédelmi szervek, a tűzoltóság és a Magyar Honvédség által üzemeltetett gépekre, továbbá az egyes technológiai műveletekben részfeladatokat ellátó, stabil kivitelezésű (telepített) gépsorok részét képező gépekre és az ezeket működtető gépkezelőkre.

(3) E rendelet alkalmazásában gépcsoportnak minősül az egyes gépek tekintetében a munkavégzés célja és módja, valamint a gép szerkezeti kialakításának meghatározó jellemzői alapján kialakított, négy számjeggyel azonosított csoport.

2. § (1) Emelő- és rakodógépet az kezelhet, aki az adott gépcsoportra hatályos gépkezelői képesítéssel rendelkezik. A gépkezelői képesítés megszerzését az építőgép-kezelői munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgép-kezelők képzéséről szóló együttes miniszteri rendelet alapján kiadott, a gépcsoport valamely géptípusának kezelésére jogosító építőgép-kezelői jogosítvány, és az 1. mellékletben meghatározott gépkezelői jogosítvány igazolja. Az emelőgépek kezelése esetében a gépkezelői jogosítvány megszerzése nem mentesít az Emelőgép Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott, államilag elismert szakképesítés megszerzésének kötelezettsége alól.

(2) Ha az emelő- és rakodógép a közúti közlekedés szabályairól szóló együttes miniszteri rendelet alapján közúti járműnek minősül, és a munkavégzés vagy a munkahely-változtatás során közutat vagy közforgalom előtt el nem zárt magánutat vesz igénybe, és a gép kezelője járművezetési feladatokat is ellát, a gépkezelőnek a közúti jármű vezetésére jogosító, a közúti közlekedés szabályairól szóló együttes miniszteri rendeletben meghatározott, hatályos engedéllyel is rendelkeznie kell.

3. § (1) Az emelő- és rakodógép gépcsoportba sorolását a 2. melléklet tartalmazza.

(2) A gépcsoportba sorolást az emelő- és rakodógép

a) konstrukciója által meghatározott munkavégző képessége (a munkavégzés célja és módja),

b) munkavégző képességét meghatározó fő szerkezeti jellemzők, továbbá

c) a gép kezelőjével szemben támasztható kezelési követelmények

határozzák meg.

(3)³ A vizsga során alkalmazott emelő- és rakodógép 2. melléklet szerinti gépcsoportba sorolását a vizsgabizottság elnöke határozza meg.

4. §⁴ (1) A gépkezelők képzése szaktanfolyamon történik.

(2) Szaktanfolyamra az jelentkezhet, aki

a) a közúti közlekedésről szóló törvényben meghatározott életkori és egészségügyi feltételeknek megfelel, és

b) az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott - a megszerezni kívánt gépcsoportba tartozó - könnyű- vagy nehézgépkezelői szakképesítéssel rendelkezik, vagy építő- és anyagmozgató gépkezelő szakképesítő vizsgát tett, kivéve, ha már rendelkezik hatályos gépkezelői képesítéssel.

(3) Szaktanfolyami oktatást az a képző szerv végezhet, amely megfelel a 3. mellékletben meghatározott feltételeknek.

(4) A szaktanfolyamon való részvétel kötelező. A szaktanfolyam keretében gépcsoportonként és tanulónként legalább 3 tanóra gyakorlati oktatást, valamint tanfolyamonként 1 óra munkavédelmi és elsősegély oktatást kell tartani, egy tanóra időtartama 45 perc.

(5) A szaktanfolyamon az oktathat, aki megfelel a szakképzésről szóló törvényben meghatározott feltételeknek, valamint a választott gépcsoportba tartozó gép kezelésére jogosító, e rendeletben meghatározott jogosítvánnyal rendelkezik.

(6) Az oktatás ismeretanyagát a 4. melléklet tartalmazza.

5. §⁵ (1) Vizsgát az tehet, aki

a) a közúti közlekedésről szóló törvényben meghatározott életkori és egészségügyi feltételeknek megfelel, valamint

b) rendelkezik

ba) az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott - a megszerezni kívánt gépcsoporthoz tartozó - könnyű- vagy nehézgépkelzői szakképesítéssel, vagy építő- és anyagmozgató gépkelző szakképesítő vizsga eredményes teljesítését igazoló okmánnyal, és a 4. §-ban meghatározott szaktanfolyamot elvégezte, vagy

bb) az építőgépkelző munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgépkelzők képzéséről szóló 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiadott építőgépkelzői jogosítvánnyal.

(2) Az építőgépkelző munkakörök képesítéshez kötéséről és az építőgépkelzők képzéséről szóló 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiállított építőgépkelzői jogosítványba bejegyzett, adott gépre vonatkozó gépkelzési jogosultság - a 4. §-ban meghatározott szaktanfolyam elvégzése nélkül, gyakorlati vizsga letételével - a 2. melléklet szerinti azonos gépcsoportra terjeszthető ki.

(3)⁶ A gépkelző vizsgákat és gépkelzői jogosítvány kiadását a közlekedési hatóság a közlekedési igazgatási feladatokkal összefüggő hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló kormányrendeletben meghatározottak szerint végzi.

(4)⁷ A közlekedésért felelős miniszter a szaktanfolyamot folytató szervezettel a szaktanfolyam befejezésének időpontját megelőző 5 munkanappal történt előzetes egyeztetés alapján határozza meg a vizsga időpontját és helyét. A szaktanfolyami képzést folytató szervezet kérelmére a közlekedésért felelős miniszter az e rendelet szerinti vizsga időpontját a szakképesítő vizsgával azonos napra tűzi ki. Ebben az esetben a szakképesítő vizsga elnökének kijelöléséhez a közlekedésért felelős miniszter egyetértése szükséges.

(5) A vizsgák megtartására vonatkozó szabályokat az 5. melléklet tartalmazza.

6. § (1)⁸ A közlekedésért felelős miniszter által kijelölt vizsgabizottság (a továbbiakban: vizsgabizottság) elnökből és két tagból (a továbbiakban együtt: vizsgabiztos) áll. A vizsgára a vizsgabizottságot a közlekedésért felelős miniszter jelöli ki.

(2) A vizsgabizottság tagjának az jelölhető ki, akit az Országos szakértői, az Országos vizsgáztatási, az Országos szakmai szakértői és az Országos szakmai vizsgaelnöki névjegyzékről, valamint a szakértői tevékenységről szóló miniszteri rendelet alapján kiadott Közlekedési Országos Szakmai Vizsgaelnöki Névjegyzékben az építő- és anyagmozgató gép kezelője vizsgáztatási szakterületre nyilvántartásba vettek.

(3) A vizsgabizottság elnökének az jelölhető ki, aki felsőfokú gépészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik.

(4)⁹ A vizsgabizottság mellett a vizsgán részt vesz a gép üzemeltetésért felelős gyakorlati oktató is.

(5)¹⁰ A vizsgáztatás során a vizsgabizottság tagjainak a vizsga helyszínére történő szállítása - amennyiben az nem esik egybe a vizsga meghirdetett helyszínével - a szaktanfolyamot folytató szervezet feladata.

(6)¹¹ A vizsgáról a vizsgabizottság jegyzőkönyvet készít, amelynek egy eredeti példányát az elnök - a vizsgát követően - a közlekedésért felelős miniszternek átadja.

7. § (1) Aki a vizsga kötelezettségeit valamennyi vizsgatárgyból teljesítette, gépkezelői jogosítványt kap.

(2)¹² A gépkezelői jogosítvány kiadását, anyakönyvezését és a jogosítványmásodlatok kiadását a közlekedésért felelős miniszter végzi, a vizsgákról készült vizsgajegyzőkönyvek adatai és a vizsgázó vagy a gépkezelői jogosítvány jogosultja kérelme alapján. A sikeresen vizsgázók részére a közlekedésért felelős miniszter a gépkezelői jogosítványt a vizsgát követő 15 munkanapon belül állítja ki.

8. § (1) Ez a rendelet - (2) bekezdésben foglaltak kivételével - a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) A 6. § (2) bekezdését 2010. január 1-jétől kell alkalmazni.

(3)¹³

(4)¹⁴ Az építőgépkezelő munkakörök képzéséhez kötéséről és az építőgépkezelők képzéséről szóló 6/1980. (I. 25.) ÉVM-KPM együttes rendelet alapján kiadott építőgépkezelői jogosítvány a bejegyzett géptípus kezelésére jogosít. Az e rendelet 2. mellékletében meghatározott gépcsoportokba tartozó gép kezelésére jogosító építőgépkezelői jogosítvány az emelő- és rakodógép kezelésére 2016. június 30-ig jogosít.

(5) Hatályát veszti a gazdasági és közlekedési miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló 15/2008. (IV. 3.) GKM rendelet 2. melléklet „AZ 1. MELLÉKLET 16. SORSZÁMA ALATT KIADOTT ÉPÍTŐ- ÉS ANYAGMOZGATÓ GÉP KEZELŐJE SZAKKÉPESÍTÉS SZAKMAI ÉS VIZSGAKÖVETELMÉNYEI” cím VII. Egyebek fejezete.

1. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez¹⁵

A gépkezelői jogosítvány tartalmi elemei és formai követelményei

A jogosítvány külső oldala

A kiállító szervezet megnevezése: Nemzeti

Fejlesztési Minisztérium

GÉPKEZELŐI JOGOSÍTVÁNY

A jogosítvány belső oldala

...../20.....

anyakönyvi szám

Név:

.....

Születési név:

..... aki évben hó

..... napján

.....
helységben született,

anyja neve:

.....

... a jogosítványba bejegyzett gépcsoportba tartozó

gép kezelésére

jogosult.

....., 20..... hó

..... nap

3x4 cm

fénykép

P. H.

.....
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

VIZSGA BEJEGYZÉS

A gépcsoport kódszáma

A gépcsoport megnevezése

1 2

.....

.....

.....

Kelt év

hó n.

P. H.

TUDNIVALÓK

1. A jogosítványt a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a közúti közlekedési ágazatban használt önjáró emelő- és rakodógépek kezelőinek képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelet alapján állította ki. A jogosítvány jogosultja a munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet alapján köteles időszakos orvosi vizsgálaton megjelenni.

2. A jogosítványt jogosultja a géppel történő munkavégzés időtartamára köteles magánál tartani és a hatósági személyek felkérésére felmutatni.

1

2

.....
aláírás

.....
.....
.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

.....
.....
.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

1

2

1 2

.....
.....
.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

.....
.....
.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

.....
Kelt, év
hó n.

P. H.

.....
aláírás

ORVOSI BEJEGYZÉS

ORVOSI BEJEGYZÉS

Érvényes: év
hó-ig
Kelt: év
hó n.

Érvényes: év
..... hó-ig
Kelt: év
..... hó n.

P. H.
aláírás

P. H.
aláírás

Érvényes: év
hó-ig
Kelt: év
hó n.

Érvényes: év
..... hó-ig
Kelt: év
..... hó n.

P. H.
aláírás

P. H.
aláírás

Érvényes: év
hó-ig
Kelt: év
hó n.

Érvényes: év
..... hó-ig
Kelt: év
..... hó n.

P. H.
aláírás

P. H.
aláírás

Érvényes: év
hó-ig
Kelt: év
hó n.

Érvényes: év
..... hó-ig
Kelt: év
..... hó n.

P. H.
aláírás

P. H.
aláírás

EGYÉB BEJEGYZÉSEK

EGYÉB BEJEGYZÉSEK

2. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

A gépek gépcsoportba sorolása

I. FÖLDMUNKAGÉPEK

- 11 Univerzális földmunkagépek
- 12 Kotrók
- 13 Árokásók
- 14 Földtolók
- 15 Földgyaluk
- 16 Földnyesők

FÖLDMUNKAGÉP GÉPCSOPORTOK

Kódszám Megnevezés

- 1111 Traktoralapú univerzális földmunkagép (MSZ EN 474-4)
- 1212 Gumikerekes kotrók (MSZ EN 474-5)
- 1222 Lánc talpas kotrók
- 1223 Teleszkópos kotrók
- 1311 Vedersoros árokásók
- 1412 Földtolók

- 1522 Földgyaluk
1612 Földnyesők

II. ¹⁶ ANYAGMOZGATÓ- ÉS SPECIÁLIS SZÁLLÍTÓGÉPEK

- 33 Villástargoncák
36 Speciális anyagszállító és anyagtovábbító járművek
ANYAGMOZGATÓ- ÉS SPECIÁLIS ÉPÍTŐIPARI SZÁLLÍTÓ GÉPCSOPORTOK
Kódszám Megnevezés
3312 Gyalogkíséretű targoncák
3313 Vezetőállásos targoncák
3324 Vezetőüléssel targoncák
3624 Betonszállító mixer
3626 Betonszállító mixer betonszivattyúval
3627 Kényszertömörítésű szilárd hulladék gyűjtő és szállító gépek
3628 Szennyvízszállító és szippantó járművek

III. EMELŐ- ÉS RAKODÓGÉPEK

- 42 Emelő- és szerelőállványok
43 Konténer emelők
44 Járműves daruk
45 Rakodógépek
EMELŐ- ÉS RAKODÓGÉP GÉPCSOPORTOK
Kódszám Megnevezés
4213 Gépjármű emelő-hátfalak (MSZ EN 1756-1)
4221 Mobil szerelő állvány (MSZ EN 1495)
4223 Mobil szerelő kosár (MSZ EN 280)
4224 Hidraulikus szerelőkosaras gépjármű
4374 Konténer emelők
4411 Autódaruk (MSZ EN 13000)
4431 Lánc talpas daruk
4451 Járműre szerelt daruk (MSZ EN 12999)
4511 Hidraulikus rakodók (homlokrakodók, forgórakodók, teleszkópos rakodók, MSZ EN 474-3)
4572 Kompaktorok
4593 Vagonkirakók

IV. KÖZMŰÉPÍTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS, MÉLYÉPÍTÉS, ÚT-, ALAGÚT-, HÍDÉPÍTÉS GÉPEI, FENNTARTÓ ÉS KÁRELHÁRÍTÓ GÉPEK

- 53 Útépítés gépei
55 Alagútépítés gépei
56 Fenntartás- és karbantartás gépei és berendezései
KÖZMŰÉPÍTÉS ÉS ÜZEMELTETÉS, MÉLYÉPÍTÉS, ÚT-, ALAGÚT-, HÍDÉPÍTÉSI GÉP,
FENNTARTÓ ÉS KÁRELHÁRÍTÓ GÉPCSOPORTOK
Kódszám Megnevezés
5316 Talajstabilizátorok
5323 Betonbedolgozó finischer
5341 Aszfaltbedolgozó finischer

5344	Aszfaltburkolat maró
5599	Alagútépítő gépek
5631	Útfenntartó-, és karbantartó gépek
5632	Földműfenntartó gépek

3. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

Gépkezelői szaktanfolyam szervezésének tárgyi feltételei¹⁷

1.¹⁸

2. A gyakorlati tárgyak oktatásához:

a) működőképes, az előírt vizsgálatoknak megfelelő (időszakos vizsgálat, érintésvédelem, időszakos műszaki vizsgálat) és a vizsgálatokról érvényes igazolással rendelkező valamely gépcsoportba tartozó gép, amely megfelel a tanuló által választott gépcsoportnak,

b) gyakorló terület, ahol a személy- és vagyonbiztonság veszélyeztetése és a rendeltetésszerű használat mértékét meghaladó környezetszennyezés nélkül biztosítható a tanuló számára a gép kezelésének, valamint a hibaelhárításnak a gyakorlása, beleértve a géphez tartozó különböző tartozékok, szerelvények fel- és leszerelését. A gyakorláshoz olyan hőmérsékletet kell biztosítani, amely belül van a gép üzemeléséhez engedélyezett hőmérséklet tartományon,

c) a tanuló és a gép üzemeltetéséért felelős személy (a továbbiakban: gyakorlati oktató) részére a gép kezeléséhez (karbantartásához, tartozékcserejéhez) előírt munka- és védőruha, védőital.

4. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

Az oktatásra vonatkozó részletes szabályok¹⁹

I.²⁰

II. Az oktatás ismeretanyaga²¹

Az emelési, rakodási művelet helyszínének kijelölése és biztosítása

A gép üzembe helyezése

Az emelési, rakodási művelet (műveletek végrehajtása)

Az emelési, rakodási művelet végrehajtásához irányító igénybevétele (ha szükséges)

A munkaterületnek a munkavégzés befejezése utáni biztosítása

5. melléklet a 40/2009. (VIII. 31.) KHEM rendelethez

A vizsgák megtartására vonatkozó szabályok

I.²²

II.²³ A képzést követő vizsga (a továbbiakban: gyakorlati vizsga)

A szaktanfolyamot folytató szervezet a gyakorlati vizsgák megtartásához a megfelelő gépet biztosítja.

A gyakorlati vizsgafeladatokat a vizsgabizottság elnöke gépcsoportonként - a gyakorlati oktatóval történt egyeztetés alapján - határozza meg és ismerteti a vizsgázókkal. A gyakorlati vizsga időtartama gépcsoportonként 5-10 perc a gyakorlati feladat jellegétől függően. A gyakorlati tantárgyból a vizsgázót a vizsgabizottság vizsgáztatja a gyakorlati oktató jelenlétében.

Sikeres a gyakorlati vizsga, ha a vizsgázó a részére meghatározott vizsgafeladatot maradéktalanul, megfelelő szakmai felkészültséggel teljesíti. Értékelése a jegyzőkönyvben „M”. Sikertelen a vizsga, ha a jelölt a feladatot csak részben teljesíti, vagy a gép kezelő-szerveit nem megfelelően kezeli, vagy a feladat teljesítése közben a rakományban, a gépben vagy ennek környezetében kárt okoz, vagy a jelenlévők közbeavatkozása nélkül okozna. Ebben az esetben a jegyzőkönyvbe „1” (bekarikázva) kerül. Amennyiben a gyakorlati vizsga sikertelen, a jelölt leghamarabb 6 munkanap elteltével tehet újabb gyakorlati vizsgát.

A gyakorlati vizsgák eredményeit a jegyzőkönyvvezető a jegyzőkönyvben rögzíti, aláírja és átadja a vizsgabizottság elnökének, aki ismerteti a vizsgázókkal a gyakorlati vizsgák eredményeit.

III.²⁴ A vizsgák lezárása

A vizsga befejezése után a vizsgabizottság a jegyzőkönyvet aláírja és annak egy-egy példányát kapja:

a)²⁵ a szaktanfolyamot folytató szervezet,

b)²⁶ a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium.